

К. Н. Биницкая

РАЗВИТИЕ ВЫСШИХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ШКОЛ РЕСПУБЛИКИ ПОЛЬША: ИСТОРИОГРАФИЯ ВОПРОСА

В статье очерченно источник-историографическую базу проблемы развития высших педагогических школ Республики Польша во второй половине XX в начале XXI ст. Определенно что основой современных научных историко-педагогических трудов является историография конкретной проблемы, а источниковедение является составляющей историко-педагогической науки. Автором проанализированы диссертационные исследования в которых рассматривались отдельные аспекты развития высших педагогических школ в г. Краков, Гданськ, Лодзь и Варшава.

Ключевые слова: высшие педагогические школы Республики Польша, историография, источниковедение.

K. Binytska

THE DEVELOPMENT OF HIGHER TEACHING SCHOOLS IN POLAND : HISTORIOGRAPHY ISSUE

The source-historic base of the problem of development of higher pedagogical schools of the Republic of Poland in the second half of the XX – at the beginning of the XXI century has been traced in the article. It is determined that the basis for the modern scientific historic-pedagogical works is historiography of the specific problem, and the source study is a component of historic-pedagogical science. The author has analyzed Ukrainian dissertation researches where some aspects of development of the first higher pedagogical schools in the cities of Krakow, Gdansk, Lodz and Warsaw were studied. It is mentioned that in Polish scientific researches, in the form of monographs, dissertations, essays, textbooks, articles, organizational, educational and scientific activity of higher pedagogical schools of the Republic of Poland in the second half of the XX – at the beginning of the XXI century was reflected. Statutory and regulatory documents about the founding, activity and development of higher pedagogical schools in the second half of the XX – at the beginning of the XXI century are represented by the laws, orders, directions, decisions, statutes of the Ministry of Education and the Council of Ministers of the Republic of Poland.

Keywords: higher pedagogical schools of the Republic of Poland, historiography, source study.

Рецензенти:

Шоробура І.М. – д.пед.н., проф.

Яшук І.П. – д.пед.н., проф.

Стаття надійшла до редакції 25.09.2013

УДК371.134.008.2: [33:005.342] (045)

О. П. Биницкая

СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ ОСВІТИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена теоретичним підходам з проблеми сучасного стану підготовки майбутніх керівників установ та організацій у сфері освіти до інноваційної економічної діяльності. Автором проаналізовано наукові доробки сучасних дослідників з означеної проблеми. Визначено терміни «інноваційний процес» та «інновації», а також напрями інноваційної діяльності сучасного керівника закладів освіти.

Ключові слова: підготовка, майбутні керівники установ та організацій у сфері освіти, інноваційна економічна діяльність.

Постановка проблеми. Проблема підготовки майбутніх керівників закладів до інноваційної діяльності є важливою проблемою для сучасної педагогічної науки та практики діяльності вищих навчальних закладів.

Сучасний стан соціально-економічного розвитку України характеризується наявністю значних змістових змін у галузі управління загальноосвітніми навчальними закладами. У зв'язку з цим постають цілком нові вимоги до професійної підготовки майбутніх керівників закладів в галузі освіти. Модернізація вищої освіти в Україні в напрямку її демократизації, гуманізації, реалізації положень Болонського процесу детермінують необхідність підготовки фахівців, які здатні впроваджувати у власній управлінській діяльності здобутки інноваційного характеру.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, виокремлення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Значний теоретичний і практичний інтерес для дослідження обраної проблеми викликають праці В. Береки, Н. Василенко, Л. Даниленко, І. Дичківської, Т. Бірюкової, Н. Коломінського, Г. Котової, Т. Сорочан, В. Шаповалова та ін.

Мета статті – є аналіз сучасного стану підготовки майбутніх керівників установ та організацій у сфері освіти до інноваційної економічної діяльності.

© Биницкая О. П., 2013

Виклад основного матеріалу дослідження. Змістовий аналіз літератури показав, що питання підготовки майбутніх керівників закладів у сфері освіти до інноваційної діяльності є дуже актуальною національною потребою та проблемою, на вирішення якої спрямована професійна діяльність на різних рівнях.

На думку Л. Даниленко, перехід до постіндустріальної або інформаційної моделі розвитку суспільства передбачає вибір інноваційної стратегії розвитку випереджального характеру. Це в певній мірі стосується освітньої політики, визначенні її нової парадигми, пошуку адекватної методології подальшого розвитку освітніх реформ в інноваційному ключі. Розвиток сучасної системи освіти в Україні характеризується освітніми інноваціями, спрямованими на збереження досягнень минулого й, водночас, на модернізацію системи освіти відповідно до вимог часу, новітніх надбань науки, культури і соціальної практики. Характерною особливістю цього періоду розвитку педагогічної освіти є пошук нових змісту, форм, методів і засобів навчання, виховання й управління; розгортання широкої експериментальної роботи, спрямованої на впровадження освітніх інновацій (Даниленко Л., 2005, с.20).

Для нашого дослідження необхідно з'ясувати сутність поняття інновація з економічної точки зору. Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність», інновації це новостворені або вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва та соціальної сфери (<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>).

Зокрема, у дисертаційному дослідженні Н. Романенко зазначається, що інноваційний процес – це перетворення наукового знання, наукових ідей, винаходів у фізичну реальність (нововведення), яка змінює суспільство (Романенко Н., 2009, с.12). А під інновацією розуміється результат породження, формування і втілення нових ідей (Романенко Н., 2009, с.17).

З економічної точки зору, інноваційна діяльність – це діяльність, що спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів та послуг. На нашу думку інноваційна економічна діяльність майбутнього керівника закладів освіти повинна містити: прогресивне міжгалузеве структурне співробіт-

ництво; реалізацію довгострокових науково-технічних програм з великими термінами окупності витрат; фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані виробничих сил; розробку і впровадження нових ресурсозберігаючих технологій, спрямованих на покращення стану закладів освіти.

Інноваційна економічна діяльність в закладах освіти може здійснюватися: впровадженням нових технологій та засобів, які не є результатом власних розробок, але покращують навчальний процес та підвищують продуктивність праці; безпосередня участь в інноваційній діяльності; спеціалізована діяльність закладу освіти як новатора.

Отже, аналіз терміну «інноваційна діяльність» дозволяє констатувати, що цей термін використовується у тісному взаємозв'язку з діяльністю та використанням інновацій.

Майбутні керівники закладів освіти повинні вміти забезпечити простий внутрішньо організаційний інноваційний процес. Це процес створення і використання нововведення у межах однієї організації (закладу освіти) (http://pidruchniki.ws/17910211/investuvannya/innovatsiyi_obyekt_investitsynoyi_diyalnosti).

В економічній теорії зазначається, що економічне зростання та інноваційний розвиток найкращим чином відбувається в розвинутих країнах, в яких увага суспільства і усі ресурси концентрується на наукових новаціях та нововведеннях. Ці інновації запроваджуються не тільки в економіці та науці, але й і в освітній сфері.

Тому, на нашу думку, модернізація підготовки майбутніх керівників закладів у сфері освіти в Україні має ґрунтуватися на наукові розробки, інноваційні моделі підготовки майбутніх менеджерів освіти, сучасні досягнення педагогічної освіти у всьому світі, що передбачає створення системи вітчизняного менеджменту, яка б акумулювала найцінніші здобутки світової теорії і практики управління персоналом, адаптовані до умов перехідного суспільства й до специфіки такого унікального великомасштабного соціального об'єкта, як національна освіта. Отже, на сучасному етапі в Україні (відповідно до вимог Болонського процесу) на базі вищих навчальних закладів активно здійснюється підготовка менеджерів у галузі освіти за різними напрямками на освітньому рівні на освітньому рівні «магістр» (Романенко Н., 2009, с.25).

Важливим у системі підготовки фахівців до управління навчальним закладом у Хмельницькому регіоні до інноваційної економічної діяльності є функціонування магістратури зі

спеціальності специфічні категорії 8.000009 «Керівник підприємства, установи, організації (в сфері освіти та виробничого навчання)» у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії. Навчання в магістратурі здійснюється на базі повної вищої освіти. Випускники отримують диплом за IV освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» відповідно до державних стандартів, затверджених Міністерством освіти і науки України в 2005 р.

Згідно з програмою підготовки «Управління навчальним закладом» магістр є фахівцем з високим потенціалом фундаментальної та професійної освіти, здатним виконувати управлінську діяльність, працюючи у закладах освіти різних рівнів акредитації та виробничого навчання всіх типів та форм власності. Відповідно до навчального плану слухачі магістратури вивчають такі дисципліни циклу професійної та практичної підготовки: «Управління фінансово-господарською діяльністю навчального закладу», «Аудит установ бюджетної галузі», «Інноваційні системи управління навчальним закладом», «Управління інформаційними зв'язками в навчальному закладі» та ін., а також дисципліни циклу самостійного вибору вищого навчального закладу та самостійного вибору студента «Дизайн у навчальному закладі», «Біоетика та біобезпека» та ін. Вивчення дисциплін забезпечує формування у магістрів системи знань, необхідних сучасному керівникові загальноосвітнього навчального закладу: законодавчо-нормативних, методологічних, загально-теоретичних, організаційно-технологічних та умінь, які відповідають загальним управлінським функціям: діагностично-прогностичні (моделюючі), організаційно-регулятивні, контрольні-корегуючі. Метою магістратури є формування нового управлінського мислення, яке ґрунтується на людській спрямованості, соціально забарвленому менеджменті, повазі та довірі до персоналу, гуманізації, децентралізації, системності, інноваційних тенденціях, концептуальному підході до управлінської діяльності, філософії тотальної якості; формування професійної культури; формування функціональної компетентності керівника, адекватної структури та змісту управлінської діяльності та адаптаційних механізмів діяльності в нових умовах (http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N137/N137p158-60.pdf).

У магістратурі «Управління навчальним закладом» Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії активно користуються такими принципами, які використовуються під час підготовки майбутніх керівників закладів освіти до інноваційної діяльності, запропо-

нованих І. Дичківською, а саме: неперервність і цілісність розвитку особистості, гармонізація педагогічної діяльності, інтеграція всіх її аспектів; особистісна зорієнтованість; професійно-практична спрямованість (варіативність змісту занять у зоні актуальних ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів і запитів педагогічної практики); альтернативність, свобода вибору (спільне планування, диференційовані завдання); усвідомленість професійно-особистісного розвитку під час педагогічної взаємодії (рефлексія, корекція власної діяльності); творче самовираження, співпраця та співтворчість (Дичківська І., 2004, с. 289).

Таким чином, інноваційна економічна діяльність майбутніх керівників закладів освіти є актуальною проблемою як економічних так і педагогічних досліджень, розглядається сьогодні як одна з умов модернізації національного господарства. Крім того, економічна інноваційна діяльність є однією з найважливіших складових процесу забезпечення успішного функціонування навчально-виховного та фінансово-господарського процесів сучасного закладу освіти.

Література

1. Даниленко Л. І. Теоретико-методичні засади управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Лідія Іванівна Даниленко. — К., 2005. — 478 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичківська. — К. : Академвидав, 2004. — 352 с.
3. Закон України «Про інноваційну діяльність»: прийнятий 4 липня 2002 р. : зі змінами та доповненнями від 05.12.2012 р. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
4. Інновації як об'єкт інвестиційної діяльності. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://pidruchniki.ws/17910211/investuvannya/innovatsiyi_obyekt_investitsynoyi_diyalnosti.
5. Романенко Н. А. підготовка майбутніх менеджерів освіти до професійної діяльності в умовах інноваційного середовища : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Наталя Анатоліївна Романенко. — Одеса, 2009. — 247 с.
6. Супряга Т. В. Підготовка магістрів зі спеціальності «Управління навчальним закладом» — вимога часу [Електронний ресурс] / Т. В. Супряга, Я. В. Бабенко. — Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N137/N137p158-160.pdf.

Е. П. Биницкая

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ РУКОВОДИТЕЛЕЙ УЧРЕЖДЕНИЙ И ОРГАНИЗАЦИЙ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ В ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Статья посвящена теоретическим подходам по проблеме современного состояния подготовки будущих руководителей учреждений и организаций в сфере образования к инновационной экономической деятельности. Автором проанализированы научные доработки современных исследователей по отмеченной проблеме. Определены термины «инновационный процесс» и «инновации», а также направления инновационной деятельности современного руководителя заведений образования.

Ключевые слова: подготовка, будущие руководители учреждений и организаций в сфере образования, инновационная экономическая деятельность.

O. Binytska

CURRENT STATUS OF TRAINING FUTURE LEADERS OF INSTITUTIONS AND ORGANIZATIONS IN THE FIELD OF EDUCATION FOR INNOVATION ECONOMIC ACTIVITY

The article is devoted to theoretical approaches in studying the problem of the present state of preparation of the future managers for innovative activity. The author analyzed scientific works in this problem, determined concepts of «innovative process», «innovations» and the ways of innovative activity of the modern managers in educational establishments. Also the author analyzed the preparation of the future managers in educational establishments in the specialty 8.000009 «The head of enterprises, institutions, organizations (in education and practice training) of Khmelnytsky humanitarian pedagogical academy for innovative economical activity at the present stage». The principles which are used in the preparation of future managers of educational establishments for innovative economical activity are presented in an article.

Keywords: preparation, future managers of educational institutions and organizations, innovative economical activity.

Рецензенти:

Галус О.М.— д.пед.н., проф.,
Ящук І. П. — д.пед.н., проф.

Стаття надійшла до редакції 26.09.2013

УДК 37.036 (045)

Н.Г.Богданова

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

У статті досліджуються основні чинники формування та існування творчої особистості, підкреслюється роль соціального середовища, культури, навчального процесу у вихованні та самовихованні особистості. Розглянуто вплив категорії естетичного на розвиток життєтворчості індивідуальності кожної людини. Доведено, що за звичайних умов існування людини саме естетичне почуття, ціннісні орієнтації обумовлюють форму і характер задоволення потреб людини.

Ключові слова: творчість, особистість, культура, навчальний процес, виховання, самовиховання, соціальне середовище, естетичне, індивід, суб'єкт, об'єкт, духовність, прекрасне, суспільство, цінності, мистецтво.

«Творчість – одне із найзагадковіших явищ у житті кожної людини і суспільства в цілому. Творчість не тільки забезпечує поступальний рух суспільства вперед, розвиток земної цивілізації. Творчість, що може навіть важливіше, з погляду гуманності буття, маючи могутній психореабілітаційний ефект, охороняє людину – творця від стресів, відгороджує від повсякденності і суєти, дозволяє зануритися в себе, у свою творчість, черпати в ній сили й натхнення для життя і творчих звершень. Природа, немов би розумно подбала про те, щоб люди, здатні до нестандартного сприйняття світу, а тому й до забезпечення своїми інноваційними рішеннями і підходами його (світу) відновлення і перетворення, не були розп'яті і знищені традиційністю і рутинністю, які завжди чинять опір творчості. Люди, здатні до творчості, легко адаптуються в будь-якому соціальному середовищі, життєвій і професійній ситуаціях. Здатності і можливості до адаптації знаходяться в них самих, у їхньому умінні абстрагуватися від другорядних моментів, виділяти головне й істотне, бачити цікаве й перспективне, вибудовувати можливі варіанти вирішення проблем, практичних шляхів їх розв'язання, зосереджуватися на їхній реалізації. Могутнім творчим потенціалом для людини в сучасному світі, її підтримкою і захистом, засобом адаптації до змін мінливого

© Богданова Н.Г., 2013